

Điệu hát hò khoan Quảng Nam

Tác Giả: Trung Nhân

Chúa Nhật, 21 Tháng 8 Năm 2011 09:52

Huyền có điệu hò mái đũa nùng. Bình-đương nh có nói về buổi nê thê thê m. Quảng-nam có điệu hát hò khoan dĩ dĩ m, dĩ thê thê ng.

Hò mái đũa hay nói về, thê thê ng thê thê ng đã có câu hát sên, ngê i hát chê cên giê ng têt thuê c bài bôn là có thê hát hò đê c. Trái lại, điệu hát hò khoan Quảng nam là lại hát "kên n têt i", câu hát xê thê ng hay dĩ, phê i do mình dĩ t ra và hát lên ngay têt i hiên trê thê ng, do đo ùngê i hát phê i sáng dĩ, thông minh, thuê c nhiê u dĩ n tích. Mêt đê m hát hò khoan nhê mêt thi đên xê thê ng hê a cê a lại p bình dân. Cũng bêt i khó khăn này, cho nên dĩ u hát hò khoan thê t truyê n, kêt têt khi xê thê ng theo vôn nê c lâm vào cê nh chiê n tranh, nhê ng câu hát nhân nghĩa bình thê thê ng ít ai ghi nhê, chê còn nhê ng câu hát dĩ dĩ m, hoê c chêm chê c dĩ c đáo dĩ c lại u truyê n trong dân gian, dĩ hát trong các buổi gêt lúa, giã gê o, giã vôi làm nhà v.v...

Tôi gêt i là hát Hò Khoan, vì sau mêt i câu hát thính giê dĩ thê thanh hò phê "Hê khoan, hê khoan hê i là Hò Khoan", cái buổi hát có mêt bên nam và mêt bên nê ..có khi hát nhân nghĩa, trai gái kêt bôn trăm năm, dĩ n biê n dĩ n hê i cên ông mai hoê c bà mêt i, thì trong đám ngê i nghe, có lại ra tay giúp dĩ đôi trai gái, hát làm mai. Cái buổi hát hò khoan sôi dĩ thê ng không bao giê giê ng nhau. Có khi hai bên trai gái hát dĩ, hát xê o, và cũng có lúc hát tuê ng tích. Nói chung tùy theo ngê u hê ng cê a buổi hê i ngê . Tham dĩ mêt buổi hát hò khoan mêt i thê y dĩ c tài thông minh dĩ c đáo và dĩ thê thê ng cê a giê i bình dân xê thê ng, bêt i hát hò khoan, câu hát dĩ c nghĩ ra trong mêt thê i gian rêt t ngê n, ngê i không có tài thê ng biê n không hát dĩ c, dĩ i phê thê ng dĩ t câu hát, thính giê hò phê "Hê khoan hê i là hò khoan", chê m lại m là mêt hai phút, phê i hát trê lại, nê u bí thì đên bê cuê c ra vê, không thê nào dĩ khoê ng thê i gian trê ng lại ng, cái khó cê a dĩ u hát hò khoan là nhê vê

Câu hát hò khoan dĩ c truyê n khê u trong nhân gian, nhê ng hình nhê không có ai ghi chép nhê ca dao, têt c ngê . Thuê xê a, dân chúng còn tiêu têt n kêt m, chê a có giê y bê c, dĩ ng têt n hình tròn, lại vuông. Mêt cô gái kiêu sa cho mình nhê dĩ ng têt n quý giá, hát rê ng:

*Thân em thái thê dĩ ng têt n
Lê n thê i ăn sáu nhê nguyê n ăn ba*

Đi u Hát Hò Khoan Qu ng Nam

Tác Giả: Trung Nhân

Chúa Nhật, 21 Tháng 8 Năm 2011 09:52

Ch đ thông b u qu c gia

Dân yêu quan chu ng nghĩ đầ s ng ch a ?

Không may cho cô ta, g p ph i chàng trai ng ngáo, ng kh u đáp ngay:

Thân anh thái th chu i trôn

Ăn sáu anh cũng x , ăn ba không t

Đi ra mua bán đ i ch

Đ ng s t đ ng m anh không t đ ng mô

Nói ra thì s m t lòng cô

Ch đ ng ngay tôi x th ng

L mô cô gi n h n

Đ n nông n i này thì cô gái đành goe ngu y b đi, không quên li c xéo chàng trai ng đ i h p c nh h p tình. L i m t cô gái không dám ví mình nh đ ng ti n, g p nhau cô nàng m i ăn u ng đàng hoàng, nh ng có giọng máu H Xuân H ng nên cô ta hát r ng:

Chàng i thi p, thi p đ n m t bát mì tàu

Hai bên th t m tr ng phau phau

g a có con tôm sú nhu m màu ngân ta

Chàng ăn r i, chàng ch ng mu n ra

Chàng kêu b y tr , pha n c trà b ng lên

M t chàng trai ng kh u hát đ i:

Thi p i chàng chàng đ n m t đĩa rau

Hai bên hai c hành tàu

g a có con cá tràu n m ngang

Ăn vô cho th u b ng nàng

Th c b t tri k vĩ, m i bi t c a chàng là ngon

Cái hay c a câu hát đ i là ch "th u", và câu k t đã ăn không rõ mùi v ra sao, mà bi t ngon.

Đi u Hát Hò Khoan Qu ng Nam

Tác Giả: Trung Nhân

Chúa Nhật, 21 Tháng 8 Năm 2011 09:52

M t cô gái kên ki u hát câu hát sau đây, mà hình nh t x a ch a tìm ra đ c câu hát đáp l :

Đ t em d a b r ng
Tây qua đ t s l i có ch ng không sai
Đ t c a em, m t đám ngăn hai
Gi a m ng n c ch y hai bên thành b
N a đám em đ m t đ đo n ngôn
Ph n chàng là cháu đích tôn
Đ làm chi ? Đàng trên l n xu ng, đàng d i l n lên ??
T c mình đ i b xu ng S mà qu
Ch chàng đ ng gi a, thi p thì hai bên

Câu hát hò khoan c a m t cô gái x Qu ng nam đóng vai gái Hu , không rõ gi n ng i tình th nào, mà hát m t câu đ c, đáo đ , không ai đ i đ c. K c chàng trai cùng các ng i tài cao h c r ng. Câu hát nh sau:

Đ t Qu ng nam r ng đà ra s c r ng
Đ ng ra kinh xa đã quá xa
Anh ra làm chi m i thán m i ra ?
Anh ra m t b a c c ta ba, b n ngày

Ti ng Vi t giàu n ng và súc tích, n u cô gái nói ra Hu thì câu hát ch ng có gì là đ c, h n n a cô ta trách chàng ra m i thán thì điều ngoa vô cùng.

T ng truy n Qu n Đ i L c có anh Tr n Hàn x u trai, m t thì r , l i thêm ch t h t m t m t, nh ng anh ta hát hay n i ti ng Qu ng nam. Cao nh n t t h u cao nh n tr , anh xu ng làng La Qua , qu n Đ i n Bàn, g p m t cô gái hát ch hai câu, anh không tài nào đ i đ c, đành b ngh hát, tuy t tích gian h . Câu hát r ng:

Tr n ai g p lúc c hàn
R đán m t m t, xu ng ngàn đ i khoai.

Đi u Hát Hò Khoan Qu ng Nam

Tác Giả: Trung Nhân

Chúa Nhật, 21 Tháng 8 Năm 2011 09:52

Cái ch khó c a câu hát là ch "R" .Đan m t m t, nghĩa tr ng là nghèo quá ph i đan r tre long m t đ khoai, nghĩa đen l i là m t r hoa mè l i đui m t m t (m t m t nói lái là m t m t).

Hát hò khoan là l i hát ki n t i, nh ng bu i h i ng đ hát, hai bên trai gái t đ t câu hát, không bao gi l p l i câu hát cũ đã có k hát r i, nh ng câu hát "X o" nói trên cũng do k hát ng i đ i trong m t th i đ i m nào đó, nh ng tâm lý qu n chúng a thích, nh ng câu hát chm ch c nên truy n mi ng l u l i mai sau. Còn nh ng câu hát gái trai thì ít đ c l u truy n , thông th ng k th p c bé mi ng, a trên gh o b trên, nh hai câu hát c a thân ph n đi m n sau đây:

(Câu m t)

H i nh tô i v i c u v i m
M cho ăn c m ngu i
U ng n c l nh, ng nhà ngoài
Đêm khuya đau b ng tô i n tô i vô
M nghe s c s t, m h i: đ a mô ?
Th a r ng, đau b ng con vô ki m g ng
Dang tay m rút m i dây l ng
Đ c th i con gi i đ c, ch ki m g ng làm chi ?

(Câu hai)

H i nh tô i v i c u v i m
C u ăn r i c u b c u đ i
M nhà m ng nh Đ ch Nghi
Qu n áo tu t h t gi ng chi cũng không còn
Đ y t lâu ngày thác th bà con
Ch t thì con ch u ch t
Th y đ ngon con không t

Không ph i h u h t câu hát hò khoan là hát "X o", mà còn nhi u câu hát v tu ng c , v b n ph n làm trai v i qu c gia, làm con v i cha m .